

2013-04-11

Vårt diarienummer
AVN-48/2013 009
AVN-2013.418

Handläggare, titel, telefon

Elvira Ekström,
student vid Linköpings Universitet

Servicetrainee – halvtidsuppföljning

Innehållsförteckning

SERVICETRAINEE – HALVTIDSUPPFÖLJNING	1
SAMMANFATTNING	2
1. INLEDNING	3
<i>Uppföljningens syfte</i>	3
2. UPPFÖLJNINGENS METOD	3
<i>Materialinsamling</i>	4
3. PROJEKTET SERVICETRAINEE.....	5
<i>Syfte, mål & effekter</i>	5
<i>Servicetrainee som metod och anställningsteamets roll</i>	5
<i>Kostnader och finansiärer</i>	6
4. RESULTAT	7
4.1 <i>Deltagare</i>	7
<i>Arbetsplatser</i>	8
<i>Familjeförhållanden</i>	9
<i>Ursprung och språkkunskaper</i>	9
<i>A-kassa</i>	10
4.2 <i>Ekonomi</i>	11
4.3 <i>Kvalitativ analys av anställningsteamets upplevelser</i>	12
<i>Rekrytering – deltagare & arbetsplatser</i>	13
5. AVSLUTANDE DISKUSSION & EGNA REFLEKTIONER	14
<i>Avslutande ord från deltagare</i>	15
REFERENSER.....	16
<i>Tryckta källor</i>	16
<i>Otryckta källor</i>	16

Sammanfattning

Följande rapport är en halvtidsuppföljning av arbetsmarknadsinsatsen Servicetraineen. Projektet syftar till att få personer som är beroende av ekonomiskt bistånd ut i arbete och självförsörjning. Personer som talar minst ett av kommunens största invandrarspråk erbjuds ettåriga anställningar inom kommunal sektor. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp inom projektet.

Projektet omfattar 30 stycken deltagare, 16 kvinnor och 14 män, i åldrarna 28-51 år. Totalt ingår 27 stycken hushåll då det finns tre par med inom projektet. 61 stycken barn berörs direkt av insatserna, trots att det är fem stycken av deltagarna som inte har hemmavarande barn. Av de stora invandrarspråk som talas av deltagarna är det mest förekommande arabiska, följt utav somaliska och romani. De flesta har sin servicetraineeanställning inom vård, omsorg, skola samt matsalsbespisningar. Resultatet visar även på att samtliga deltagare har blivit medlem i någon a-kassa.

Den ekonomiska uppföljningen visar inte några större avvikelser mellan utfall och prognos, när det gäller kostnaderna till anställningar. Däremot har inte så mycket pengar använts som prognostiserats till utbildning.

I slutet av rapporten sammanställs anställningsteamets upplevelser av att arbeta med Servicetraineen som metod. De upplever metoden som mycket positiv och ser gärna Servicetraineen som en del av den kontinuerliga verksamheten. I detta avsnitt presenteras även flera förbättringsförslag inför framtiden.

1. Inledning

Antalet hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd har under de senaste åren ökat inom Norrköpings kommun. Från och med år 2007 till och med år 2012 ökade antalet hushåll från 4 174 till 5 303, vilket motsvarar en ökning på cirka 27 procent. Statistik från arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem visar även att en stor andel av dessa hushåll representeras av barnfamiljer. År 2007 var det 1 276 stycken barnfamiljer som var beroende av försörjningsstöd och år 2012 hade antalet ökat till 1 967 stycken, vilket motsvarar en ökning på 54 procent. Som ett svar på den negativa utvecklingstrenden verkar arbetsmarknadskontorets ettåriga projekt *Servicetraine*, som syftar till att få personer ur ekonomiskt biståndsberoende och ut i arbete och självförsörjning. Planeringen inför *Servicetraine* började tidigt under våren 2012 och till hösten 2012 var projektet en realitet för de deltagande individerna. Följande rapport är en halvtidsuppföljning av arbetsmarknadsinsatsen *Servicetraine*.

Uppföljningens syfte

Syftet med uppföljningen är att redogöra för hur verksamheten ser ut då halva projekttiden passerat. Rapporten ligger till grund för verksamhetens framtida utveckling. En lägesrapport över följande aspekter presenteras i resultatet:

- Antal deltagare
- Egenskaper hos deltagarna som är relevanta för deltagande i projektet, bland annat ålder, språkkunskaper och familjeförhållanden
- Arbetsplatser och arbetsuppgifter
- Medlemskap i a-kassa
- Ekonomisk lägesrapportering

Utöver lägesrapporten utgör en kvalitativ analys av anställningsteamets upplevelser en central del av rapporten. Den delen av uppföljningen tar avstamp i nedanstående frågeställning.

- Hur upplever anställningsteamet *Servicetraine* som metod?

2. Uppföljningens metod

Utvärderings- och uppföljningsrapporter är ett demokratiskt verktyg inom kommunal sektor, med intentionen om att öka medborgarnas insyn i organisationen. En uppföljning genererar information som har betydelse för politisk styrning och verksamhetsutveckling. Dock ställer ständigt ökade krav på utvärdering och uppföljning även ökade krav på organisationens mätbarhet. Lena Lindgren skriver i *Utvärderingsmonstret* att utvärdering har blivit en social norm som sällan ifrågasätts. Kraven på utvärdering resulterar

i förhöjt fokus på mätbar data.¹ Denna trend går även att lokalisera till följande uppföljning, som ställer krav på mätbarhet.

Materialinsamling

Uppföljningen grundar sig på tre huvudsakliga källor. Dessa är arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem, enkätundersökning samt en gruppintervju. Materialet har sedan analyserats utifrån ett samhälls- och kulturanalytiskt angreppssätt, där målen har ställts emot praktiken.

Från arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem har information om deltagarna plockats fram. Projektdeltagarnas ålder, kön, ursprung samt familjeförhållanden har hämtats härifrån. Som kompletterande metod har en enkätundersökning genomförts med deltagarna, för att fylla de luckor som inte kunde besvaras via verksamhetssystemet. I samband med att deltagarna träffades i workshopsammanhang delades en enkät ut och besvarades på plats. Deltagarna tillfrågades om A-kassamedlemskap samt språkkunskaper.

För att fördjupa uppföljningen och även belysa projektet ur ett kvalitativt perspektiv har en fokusgruppintervju genomförts med anställningsteamet. Alan Bryman beskriver i *Samhällsvetenskapliga metoder* fokusgruppen som metod och menar att tillvägagångssättet är ett bra redskap för att få fram många olika åsikter kring ett tema. Genom fokusgruppsamtal produceras ett mer levande samtal till skillnad från den klassiska intervjusituationen mellan intervjuperson och intervjuare. En viss del av intervjuarens kontroll över situationen lämnas i en fokusgrupp över till gruppens deltagare, på så vis kommer ofta de frågor som deltagarna själva anser vara väsentliga fram. Då det i en gruppintervju finns en interaktion mellan deltagarna anses ofta att denna typ av intervjusituation reflekterar en mer realistisk bild av verkligheten då åsikter kan ifrågasättas av andra deltagare. Mitt val av intervjumetod syftar till att nå kunskap om projektet som inte är mätbar i siffror. Att spegla anställningsteamets upplevelser av Servicetraineen som metod anser jag är av intresse för framtida utveckling av projektet. I samband med genomförd intervju har hänsyn tagits till Vetenskapsrådets etiska riktlinjer.² I största möjliga mån har deltagarnas samt anställningsteamets personliga identitet skyddats. Det är exempelvis inte möjligt att spåra vem som har sagt vad i samband med fokusgruppen.

¹ Lena Lindgren, *Utvärderingsmonstret – Kvalitets- och resultatmätning i den offentliga sektorn*, (Lund, 2006), s. 19.

² Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN:91-7307-008-4.

3. Projektet servicetraineer

Syfte, mål & effekter

Arbetsmarknadsinsatsen innebär att 30 personer, som är beroende av ekonomiskt bistånd erbjuds tidsbegränsade anställningar på 12 månader inom kommunal sektor. Dessa så kallade servicetraineerplatser skapas för arbetsföra personer, som är folkbokförda inom Norrköpings kommun och inskrivna på Arbetsförmedlingen. Ytterligare krav för att vara aktuell inom projektet är att personen ska ha fyllt 26 år, kunna minst ett av kommunens stora invandrarspråk samt ha tillräckliga kunskaper i svenska språket. Personer med hemmavarande barn prioriteras inom projektet.

Syftet med projektet är att undersöka hur Servicetraineer som arbetsmetod fungerar. Dels hur metoden fungerar för att minska kommunens utgifter av ekonomiska bistånd och dels hur metoden fungerar för att underlätta rekrytering av personer som talar de stora invandrarspråken. Då barnfamiljer utgör en prioriterad grupp inom projektet är syftet även att minska antalet försörjningsstödsberoende barnfamiljer och därmed barnfattigdomen i kommunen. Syftet med projektet för de deltagande individerna är att via en anställning med lön bryta ett tillstånd av bidragsberoende. Genom projektet får de deltagande individerna även erfarenhet av svenskt arbetsliv. Inom ramen för Servicetraineer finns även mer långsiktiga effekter med i beräkningarna. Då majoriteten av deltagarna representerar barnfamiljer kan positiva effekter förespås då de barn som berörs kommer att få förbättrade levnadsförhållanden. Ytterligare en positiv effekt som förväntas är att deltagarnas språkvalifikationer ska höja språkkompetensen inom den kommunala sektorn och därmed motsvara medborgarnas behov. Insatsen är således välgörande för såväl individ som samhälle. Ett konkret och mätbart mål som formulerats för projektet är:

- Senast tre månader efter att projektet har avslutats ska 60 procent av de tidigare deltagarna arbeta eller studera.

Servicetraineer som metod och anställningsteamets roll

Tillvägagångssättet innebär att den aktuella personen för projektet matchas med en arbetsplats inom kommunal sektor. Arbetsmarknadskontorets anställningsteam utgör en central roll då de kan betraktas som länken mellan deltagare och arbetsplats. Utifrån individens intresse och kompetens matchas deltagaren samman med en arbetsplats. Anställningsteamet utgörs av fem stycken personer vid arbetsmarknadsenheten, där vissa har varit mer inblandade inom Servicetraineer än andra. Personalen som arbetat med Servicetraineer har varit centrala inom arbetet med att utse deltagare och arbetsplatser. Anställningsteamet fungerar även som stöd och vägledare för deltagarna vid exempelvis anställningsintervjuer samt i kontakt med andra parter som är aktuella vid en anställning, så som arbetsförmedling, fackliga representanter osv. Anställningen genomförs av arbetsmarknadskontoret

som därmed har arbetsgivaransvar för deltagarna, medan arbetsplatsen har arbetsmiljöansvar.

Kostnader och finansiärer

Projektets huvudsakliga finansiärer utgörs av Samordningsförbundet Östra Östergötland och Norrköpings kommuns sociala investeringsfond. Samordningsförbundet tillför projektet medel på 685 000 kr, som ska användas till personalkostnader motsvarande en extra tjänst på arbetsmarknadskontoret, utbildning för projektets deltagare samt finansiering av uppföljning. Norrköpings kommuns sociala investeringsfond bistår projektet med 4 580 721 kr under ett års tid och är därmed projektets största finansiär. Hela summan finansierar deltagarnas löner. Fonden använder sig av återföringsmodellen, vilket innebär att medlen ska återbetalas under perioden 2013-2015. Projektets prioritering av barnfamiljer ligger väl i linje med fondens syfte som är:

”Att genom förebyggande arbete tidigt bryta en negativ händelseutveckling hos unga Norrköpingsbor. Utgångspunkten är alltså att hitta de kommuninvånare som löper större risk att som vuxen hamna i ett utanförskap.”³

I tabellen redovisas beräknade kostnader respektive finansiering av Servicetraineer. Med avstamp i följande tabell samt i samråd med arbetsmarknadskontorets administrativa chef har den ekonomiska uppföljningen gjorts.

³ Louise Källbom, *Norrköpings sociala investeringsfond*, <http://www.norrkoping.se/organisation/ekonomi/social-investeringsfond/social-investeringsfond-folder.pdf>, (2013-02-28).

Sammanställning av kostnader och finansiering

Kostnad	Belopp (kr)	Finansiering	Belopp (kr)	Finansiär
1. Deltagarlöner	8 216 141	1. Medel från sociala investeringsfonden	4 580 721	Norrköpings kommun
2. Arbetsmarknadskontorets personalkostnader	500 000	2. Nystartsjobb	3 635 420	Arbetsförmedlingen
3. Kompletterande utbildning av deltagare	100 000	3a) Medel för en extra tjänst på arbetsmarknadskontoret	500 000	Samordningsförbundet
4. Uppföljning och utvärdering	85 000	3b) Medel för kompletterande utbildning	100 000	Samordningsförbundet
		3c) Medel för uppföljning och utvärdering	85 000	Samordningsförbundet
Summa	8 901 141		8 901 141	

Som framgår av tabellen verkar även Arbetsförmedlingen som finansiär med avseende på deltagarnas lönekostnader. Detta på grund av att deltagarna inom projektet är aktuella för den statliga lönesubventionen som går under namnet *Nystartsjobb*. De aktuella lönekostnaderna är beräknade efter fackförbundet Kommunals lägsta lön.

4. Resultat

Uppföljningens resultat presenteras under tre huvudrubriker, som speglar olika perspektiv på Servicetraineen. Under rubriken *Deltagare* redovisas en beskrivning över vilka som har fått en anställning via Servicetraineen. Projektets ekonomiska lägesrapport presenteras under rubriken *Ekonomi*, där budget ställs i relation till utfallet. Under rubriken *Kvalitativ analys av anställningsteamets upplevelser* summeras resultatet av fokusgruppsamtalet med anställningsteamet.

4.1 Deltagare

Det är 30 stycken individer som deltar i projektet Servicetraineen. Under projektets gång är det en individ som lämnat sin traineeplats, tack vare erbjudande om annan anställning. En ny person har därefter börjat och de 30 platserna är åter fyllda. Det är 16 kvinnor och 14 män i åldrarna 28-51 år (födda mellan 1962-1985) som deltar i projektet. Utifrån arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem har nedanstående statistik

Arbetsmarknadskontoret

2013-04-11

Vårt diarienummer

AVN-48/2013 009

Verksamhetsstöd

AVN-2013.418

plockats fram och ger en övergripande bild av de människor som är en del av Servicetraineer.

Arbetsplatser

I den första tabellen redovisas Servicetraineeplatsernas fördelning inom den kommunala organisationen. Enklare arbetsbeskrivning presenteras även i tabellen.

Förvaltning inom den kommunala organisationen	Avdelning inom förvaltningen	Arbetsuppgift
Vård- & omsorgskontoret	Äldreomsorg	omsorgsarbete 3 platser
		vaktmästeri
Utbildningskontoret		receptionist
	Förskola	barnskötare
		fsk/fritidsverksamhet
	Grundskola	administrativ assistent
		lärarassistent
		servicegrupp
	Gymnasieskolan	gymnastiklärarassistent
		IT-verksamhet
		skolvård 2 platser
	Fritidsgårdsverksamhet	fritidsgårdsverksamhet (keramik)
	Vuxenutbildning	lärarassistent
Kultur- & fritidskontoret		ekonomiassistent
Revisionskontoret		ekonomiassistent
Kommunstyrelsens kontor	Kommunalstyrelsens kansli	juristarbete
	Kostenheten	vaktmästeri
		storkök 4 platser
		caféverksamhet
	IT-enheten	IT-assistent
Tekniska kontoret		vaktmästeri
Stadsbyggnadskontoret	Geografiska enheten	digitalisering av ritningar
Arbetsmarknadskontoret	Arbetsmarknadsenheten	verksamhetsresurs
		språklig verksamhetsresurs

Det kan konstateras att vissa förvaltningar inom den kommunala organisationen saknas helt. Underrepresenterade är de enheter inom kommunal sektor som går under benämningen samhällsbyggnad. Bygg och miljökontoret finns till exempel inte representerade inom projektet. Tabellen visar på att de arbetsområden som är mest förekommande är vård, omsorg, skolverksamhet samt matsalsbespisning. För att uppnå mångfald inom alla områden kan det finnas ett vinstintresse i att rikta sig mot andra delar av den kommunala organisationen.

En närmare granskning av platserna visar att vissa arbetsplatser förekommer flera gånger. Till exempel har Ebersteinska gymnasiet anställt flera personer via Servicetraineé, medan de andra kommunala gymnasieskolorna inte är representerade. Det framgår även att arbetsområden är återkommande. Exempelvis är det enbart äldreboenden som representeras inom vård- och omsorgssektorn. Andra områden så som funktionsnedsättningsomsorg finns inte med. Genom att bredda sitt urval och representera fler delar av den kommunala organisationen skulle de förväntade effekterna av Servicetraineé nå ut till fler delar av den kommunala sektorn.

Familjeförhållanden

I nedanstående tabell är deltagarnas familjeförhållanden sammanställda.

	Med barn	Utan barn	Väntar barn	Summering
Ensamstående	7	3	0	10
Gifta	18	1	1	20
Summering	25	4	1	30

Tabellen visar att tio stycken av deltagarna lever ensamstående. Sju stycken av dessa har hemmavarande barn. 20 stycken av deltagarna är gifta och utav dem har 18 stycken hemmavarande barn. Sammanlagt visar siffrorna på att 25 stycken av projektets deltagare har hemmavarande barn, fyra stycken (hushåll) har inte några barn, samt en deltagare väntar barn. Totalt är det 61 stycken barn som direkt berörs av projektets insatser. Dessa uppgifter kan ses som ett mått på att projektets insatser ger positiva effekter i flera led. Barnen som direkt påverkas har gått från att leva i en bidragsberoende barnfamilj till att ha en förälder med lön.

Ursprung och språkkunskaper

Cirka en tredjedel av projektdeltagarna, det vill säga 11 stycken, kommer ursprungligen från Irak. Därefter kommer fem stycken från Syrien och tre stycken från Somalia. Resterande nationaliteter som representeras inom projektet är Makedonien, Afghanistan, Chile, Marocko, forna Jugoslavien, Burundi, Serbien och Bosnien-Hercegovina. Uppgifterna om deltagarnas ursprung har tagits fram i arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem. För att kunna konstatera språktillhörighet ställdes frågan direkt till deltagarna

via enkätundersökningen. Resultatet visar på att det mest förekommande språket inom Servicetraineer är arabiska, som behärskas utav 16 personer. Därefter representeras romani av fyra, somaliska av tre, serbiska av tre, spanska av två och persiska av två stycken deltagare. Utöver dessa språkkategorier företräds flera språk av endast en individ. Dessa språk är makedonska, kurundi och kurmanji.

För att anställas inom Servicetraineer ska deltagaren tala minst ett av kommunens stora invandarspråk. Statistik som rör kommunens innevånare visar att de flesta som bor i Norrköpings kommun är födda i Sverige. Därefter uppges Irak vara det land där flest har sitt ursprung. Födelseländer så som Bosnien och Hercegovina, Syrien och Jugoslavien är även länder som kommer högt upp i tabellen.⁴ Trots att Finland kommer på tredje plats i statistiken prioriteras inte finskan inom Servicetraineer. Anledningen grundar sig på att verksamheten ekonomiskt bistånd inte möter det finska språket i lika stor utsträckning som de andra invandarspråken. Aktuella språk inom projektet är därför i arabiska, serbokroatiska och bosniska. Dessa språk tillsammans med somaliska och persiska/farsi är de mest förekommande invandarspråk som verksamheten ekonomiskt bistånd kommer i kontakt med. Servicetraineedeltagarna uppnår i de allra flesta fall projektets mål angående språkkunskaper och som resultatet visar är undantagen få.

A-kassa

Anställningsteamet har som rutin att informera deltagarna om A-kassa och fackligt medlemskap i samband med anställningens start. Det finns dock vissa svårigheter med att senare konstatera att deltagarna faktiskt sökt och upprätthållit sitt medlemskap. Arbetsgivaren, som inom Servicetraineer motsvaras av arbetsmarknadskontoret, har inte rätt att kräva dessa uppgifter med hänvisning till Socialtjänstlagen.⁵ Däremot har deltagarna via enkätundersökningen själva fått svara på frågan om de blivit medlem i någon A-kassa eller inte. Det är 27 stycken av de 30 deltagarna som besvarat enkäten och utav de personerna svarade 26 stycken att de blivit medlem i en A-kassa. Det är således endast en av de tillfrågade som inte blivit medlem i A-kassan. Bortfallet på tre personer beror på att de personerna inte deltog under workshopsammanhanget då enkäten delades ut.

⁴ Norrköpings Kommun, *Födelseland, Norrköping, 2004-2011* (2012-03-26)

<http://www.norrkoping.se/organisation/statistik/befolkning/fodelseland-norrkoping/>
(2013-03-19).

⁵ Socialnämnden har endast rätt att ta del av uppgifter angående A-kassa då det gäller en ansökan om ekonomiskt bistånd eller i ett ärende om återkrav. I de aktuella ärendena hos AME i projektet "Servicetraineer" söker inte personerna ekonomiskt bistånd och därmed faller rätten till uppgifterna. Om personen söker utfyllnad kan socialsekreterare på EB kontrollera med A-kassan.

En kort tid efter enkätundersökningen kontaktades de personer som inte medverkat samt den deltagaren som svarat nej i enkäten. Vid denna tidpunkt var samtliga deltagare medlem i någon a-kassa.

4.2 Ekonomi

Den första anställningen genomfördes i augusti 2012 och den sista verkställdes, på grund av avhoppet, under februari 2013. Enligt projektets planering skulle anställningsperioden ha påbörjats under maj månad och fortgått till och med december. Följande tabell visar när anställningarna enligt planeringen skulle ske samt när anställningarna genomfördes i praktiken.

	Antal planerade anställningar	Antal genomförda anställningar
Maj 2012	5	0
Juni 2012	0	0
Juli 2012	0	0
Augusti 2012	5	1
September 2012	5	1
Oktober 2012	5	4
November 2012	5	7
December 2012	5	17
Januari 2013	0	0
Februari 2013	0	1
Totalt	30	31

Att merparten av anställningarna gjordes i slutet av 2012 har resulterat i en avvikelse från budget när det gäller utbetalningar av deltagarnas löner. Enligt beräkningarna skulle mer resurser ha utgått under 2012, dessa kostnader förskjuts nu och kommer istället att betalas ut under 2013.

Under planeringen inför projektet gjordes en schablonmässig beräkning på eventuella kostnadsminskningar för ekonomiskt bistånd. Snittkostnaden för ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd för en familj med barn varierar mellan 8 000 – ca 10 800 kr per månad. Kalkylen beräknades därmed utefter det lägre beloppet. 30 hushåll i 12 månader ger då 2 880 000 kr i minskade kostnader för verksamheten ekonomiskt bistånd. I dagsläget är de 30 servicetraineplatserna fyllda och en beräkning på den aktuella genomsnittskostnaden är därför möjlig att genomföra. Genomsnittet för de personer som ingår i projektet landar på cirka 8 000 kronor per deltagare, vilket är i linje med budget.

Det finns tre avvikelser från den planerade målgruppen. För det första finns det tre par bland de 30 deltagarna (resulterar i att 27 hushåll ingår i

projektet), vilket är en intressant aspekt som har betydelse i förhållande till beräkningarna. I kalkylen beräknas varje deltagare att representera ett hushåll, vilket inte efterlevs då flera personer i praktiken representerar samma hushåll. Detta har även betydelse för de mer långsiktiga effekterna då berörda barn skulle ha varit fler om alla deltagare hade representerat en varsin familj. För det andra är det fem stycken av deltagarna som inte har några barn. Dessa personers tidigare beroende av ekonomiskt bistånd uppnår inte samma kostnad som en barnfamilj och kan därmed vara missvisande ur ett ekonomiskt perspektiv. För det tredje är det en av deltagarna som inte varit inskriven på ekonomiskt bistånd under de senaste två åren.⁶ Dessa tre parametrar kan komma att påverka projektets effekter negativt, då minskade kostnader för ekonomiskt bistånd inte blir lika omfattande som förväntat. Utan dessa avvikelser skulle genomsnittskostnaden för varje deltagare ha varit högre.

Genom verksamhetssystemet har uppgifter angående deltagarnas nuvarande ställning inom ekonomiskt bistånd plockats fram. Resultatet visar på att de stora hushållen med mellan 4-8 hemmavarande barn fortfarande är beroende av ekonomiskt bistånd, då Kommunals lägsta lön inte är tillräcklig. I övrigt visar undersökningen på att projektdeltagarnas beroende av ekonomiskt bistånd har minskat. I februari månad var det sex stycken av deltagarna som erhöll ersättning från ekonomiskt bistånd och i mars var den motsvarande siffran tre, vilket visar på en positiv utveckling.

Inom Servicetraineer har deltagarna möjlighet till kompletterande studier. Det är nio stycken av deltagarna som under projektets gång kompletterar sin traineeplats med studier. Dessa studier har hittills inte kostat projektet någonting då arbetsplatsen själva stått för utbildningen alternativt att deltagaren studerar på den kostnadsfria vuxenutbildningen. I budgeten beräknas projektet bistå med 100 000 kronor till studier.

En kontrollgrupp är konstruerad för framtida ekonomiska uppföljningar. Gruppen används dock inte i denna uppföljning, då för kort tid av projektet fortskridit. I senare uppföljningar finns det möjlighet att ställa gruppen som varit delaktig inom projektet mot den konstruerade kontrollgruppen.

4.3 Kvalitativ analys av anställningsteamets upplevelser

Anställningsteamet anser att Servicetraineer är en mycket bra metod med stor potential. Metoden ger deltagarna en bra grund att stå på och förbättrar deras chanser att ta sig ifrån ett tillstånd av bidragsberoende. Anställningen ger individen arbetslivserfarenhet, förhöjd förståelse av sociala koder, ökade kunskaper inom det svenska språket samt referenser som är viktiga för

⁶ I samråd mellan arbetskonsulent och chef gjordes ett undantag då denna person anställdes inom Servicetraineer. Deltagarens frånvaro från ekonomiskt bistånd grundar sig i att personen tidigare ingått i arbetsmarknadsinsatsen *särskilt anställningsstöd (SAS)*, som inte genererar a-kassedagar. Deltagaren anställdes på nytt via Servicetraineer då chanserna till vidareanställning efter anställningen anses vara goda.

framtida arbetsliv. Anställningsteamet ser det som mycket positivt att särskilda insatser görs för att höja språkkompetensen inom kommunal sektor. Sådär säger en av anställningsteamets arbetskonsulenter:

”Uppdraget Servicetraineé är jättebra, det uppfyller alla krav man kan ha. En väldigt bra metod att arbeta med.”

Under intervjun framkommer tänkbara utvecklingsmöjligheter, vilka anställningsteamet anser vara viktiga för att fortsätta med Servicetraineé som kontinuerlig verksamhetsmetod. En del av verksamheten som behöver förbättras är samarbetet mellan arbetsförmedlingen (AF) och arbetsmarknadskontoret. Anställningsteamets kontakt med AF är viktig för att få besked om deltagarna är aktuella för Nystartsjobb. Anställningsteamet anser sig behöva informationen innan en arbetsplats matchades samman med deltagaren. AF ställde sig kritisk till detta och menade att en aktuell arbetsplats var nödvändig för att förmedla informationen angående nystartsjobb. Konflikten resulterade i ett stillastående och långdragen process där ingen av parterna kom framåt i förhandlingen. Anställningsteamets förslag till förbättring är att tillsätta en kontaktperson mellan AF och arbetsmarknadskontoret, som ska underlätta kommunikationen och undvika onödiga mellanhänder. En eventuell kontaktperson är framförallt viktig i början av en anställning och därför nödvändig om metoden ska ingå i teamets kontinuerliga arbete.

Det blev tidspress under hösten att hinna genomföra alla anställningar innan årsskiftet. Det finns flera skäl till att tidspressen uppstod, bland annat den bristfälliga samverkan med arbetsförmedlingen som beskrivs ovan. Andra faktorer som bidrog var att dialogen med fackförbundet Kommunal om vilket anställningsavtal som skulle tillämpas drog ut på tiden och att anställningsteamet hade en hög arbetsbelastning när Servicetraineé skulle genomföras.

Rekrytering – deltagare & arbetsplatser

I ett tidigt skede skickades information och intresseanmälan ut till flera av kommunens enheter. Responsen var positiv och det var många avdelningar inom framförallt vård och omsorg som gärna ville anställa personal via Servicetraineé. Initiativet att kontakta arbetsplatser innan deltagare fanns, var enligt anställningsteamet ett förslag från ledningen. Nu i efterhand ställer sig anställningsteamet kritisk till beslutet och menar att arbetsplatsen borde tas fram utifrån deltagaren. Anställningsteamet anser att det inte finns ett behov av att i förväg rekrytera arbetsplatser då det redan finns ett väl fungerande nätverk mellan kommunens enheter och anställningsteamet. Det kan istället ge motsatt effekt då de arbetsplatser som från början var positiva till Servicetraineé blev besvikna då de inte fick möjligheten att anställa någon. I anslutning till diskussionen kring arbetsplatser bör nämnas att de arbetsplatser som idag är representerade inom projektet är mycket nöjda med sina anställningar via Servicetraineé. Responsen har varit mycket positiv och deltagarnas olika kompetenser ses som goda resurser för verksamheterna.

Enligt anställningsteamet var utgångspunkten att alla deltagare skulle plockas fram av personalen på Vägledningscentrum. Då efterfrågan på servicetraineepplatser inte var så stor som förväntad prövades även andra sätt att rekrytera deltagare. Tidspressen på anställning innan sista december resulterade i att potentiella kandidater fick sökas även direkt från ekonomiskt bistånd och portalen i Hageby. När deltagarna för projektet plockades fram visade det sig att deras kompetens och intressen inte matchade med efterfrågan inom den kommunala sektorn. I de flesta fall var deltagarna för överkvalificerade för de arbeten som fanns inom vård och omsorgssektorn. I den nuvarande gruppen finns utbildade lärare, ekonomer, jurister samt ingenjörer. I samtal med anställningsteamet framkom även önskemål om att kunna erbjuda servicetraineepplatser utanför den kommunala sektorn, då flera av deltagarna har erfarenheter som lättare skulle gå att matcha med områden som faller inom privat sektor. Flera av deltagarna efterfrågade arbetsuppgifter som inte finns inom den kommunala organisationen.

Sammanfattningsvis var det flera faktorer som försvårade arbetsprocessen, dels bristande samarbete med AF och dels anställningsteamets ökade arbetsbelastning i kombination med projektets tidsbegränsning. Det är bland annat dessa omständigheter som enligt anställningsteamet ligger bakom de undantag som har gjorts vad gäller urval av deltagare.

5. Avslutande diskussion & egna reflektioner

Efter granskning av uppgifter om projektets deltagare i arbetsmarknadskontorets verksamhetssystem är min tolkning att det finns en motvilja att genomföra Servicetraineeanställningar inom den kommunala organisationen. Flera av projektets deltagare har fått sin nuvarande anställning efter flera avslag. Kommunala enheter som har tackat nej till en Servicetraineeanställning har ofta argument så som omorganisation, personalproblematik, tidsbrist, samt att det inte finns arbetsuppgifter som täcker en heltidstjänst. Detta kan i sin tur ses som utebliven framgång vad gäller målet om att ta tillvara på individens erfarenheter och matcha det med arbetsmarknaden. Min tolkning stämmer även överens med anställningsteamets uppfattning när det gäller attityder kring anställningar via Servicetraine. I samtal med anställningsteamet sa en av arbetskonsulenterna såhär:

”Det var ingen som uttalade att man inte vill ha någon av utländsk härkomst, men i vissa lägen så kände nog vi att det var så.”

Attitydundersökningar är svåra att genomföra och det går inte att säkerställa att detta faktiskt är anledningen. Analysen kan kopplas samman med aktuell

forskning som finns på området arbetsmarknad och integration som visar på att det finns en dold etnisk diskriminering på arbetsmarknaden i Sverige.⁷

Att flera av deltagarna nekades anställning, kan ses som en orsak till att projektet blev framflyttat i tidsschemat. Framskjutningen i sin tur resulterade i tidsbrist och stressad situation för anställningsteamet som enligt planeringen skulle anställa alla de 30 personerna innan årsskiftet. Utav 30 deltagare var det 12 stycken som anställdes i månadsskiftet december – januari och ytterligare en anställdes till februari 2013.

Ännu en reflektion som framkommit i samband med läsning av journaler är att några av deltagarna har fått en servicetraineeanställning på en arbetsplats som de tidigare gjort praktik på. Detta visar på en verklighet där arbetsmarknadsinsatser avlöser varandra. Är detta en negativ spiral, där medborgare fastnar i bidragsberoende?

Avslutande ord från deltagare

I samband med enkätundersökningen tillfrågades deltagarna om de trivs på sin arbetsplats. Samtliga deltagare svarade ”Ja” på frågan, vilket är ett gott betyg. De fick också möjlighet att svara på hur de ser på sin tid efter anställningen. Det här är ett urval av svaren:

”Jag hoppas att jag får vidare anställning på samma plats eftersom det finns ett stort behov”

”Det är självklart att jag skulle vilja bli anställd, det är alltid mitt mål”

”Jag ska fortsätta att söka jobb och jag tror att mina möjligheter att få jobb har ökat”

⁷ Diana Mulinari & Anders Neergaard, *Den nya svenska arbetarklassen*, (Umeå, 2004).

Referenser

Tryckta källor

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, (Malmö, 2009).

Lindgren, Lena, *Utvärderingsmonstret – Kvalitets- och resultatmätning i den offentliga sektorn*, (Lund, 2006).

Otryckta källor

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN:91-7307-008-4.

Källbom, Louise, *Norrköpings sociala investeringsfond*,
<http://www.norrkoping.se/organisation/ekonomi/social-investeringsfond/social-investeringsfond-folder.pdf>, (2013-02-28).

Norrköpings Kommun, *Födelseland, Norrköping, 2004-2011* (2012-03-26)
<http://www.norrkoping.se/organisation/statistik/befolkning/fodelseland-norrkoping/> (2013-03-19).